

Persbericht, 31 mei 2021

**Op 9 juni opent DOWN TO EARTH
de 9^e editie van de Internationale Architectuur Biennale Rotterdam (IABR)
opnieuw haar deuren voor de volgende twee tentoonstellingen**

RECLAIMING THE COMMONS en WATERSCHOOL M4H+

De klimaat- en biodiversiteitscrisis confronteert ons, zonder aan de ernst van de huidige pandemie af te willen doen, steeds nadrukkelijker en bijna dagelijks met het feit dat we onze relatie met de planeet zo goed als verprutst hebben.

We hebben het punt bereikt waarop de wetenschap ons waarschuwt dat het alles of niets is geworden. Dit zet ons maximaal op scherp en dwingt ons tot *radicaal anders denken en doen*, tot oplossingsgericht ontwerp dat concreet en duurzaam wil *aarden*.

Met de tentoonstellingen RECLAIMING THE COMMONS en WATERSCHOOL M4H+ zit de IABR opnieuw boven op wat de echte actualiteit is en blijft, die van klimaatcrisis, massasterfte, opwarming van de aarde en snelgroeiende ongelijkheid – en het is daar waar de IABR haar belangrijkste opgave ziet.

Waar kunnen we landen?

Met de 9e editie van de IABR, DOWN TO EARTH stelt de hoofdcurator, George Brugmans, de vraag: Waar kunnen we landen? “Kunnen we ons *als het ware opnieuw* vestigen op planeet Aarde, in een duurzame balans met alle andere levensvormen? Kunnen we, zoals de filosoof Bruno Latour het formuleert, onze leefomgeving herontwerpen als datgene *waarvan een aardebewoner afhankelijk is* en ons daarbij steeds goed afvragen *welke andere aardebewoners ervan afhankelijk zijn?* Want dit is nu onontkoombaar de opgave: we moeten al ons handelen herdefiniëren als dat wat ons terugvoert naar de aarde. DOWN TO EARTH.”

DOWN TO EARTH is een pleidooi voor systeemdenken en stelt voor herkenbare en als urgent ervaren opgaven in te zetten als hefboom voor het duurzaam transformeren van het hele systeem. Niet alleen voor het transformeren van onze stedelijke landschappen en leefomgevingen op weg naar een duurzame balans met andere soorten en met de natuur, maar ook voor het stimuleren van het politiekmaatschappelijk debat over aard, kwaliteit en eigenaarschap van radicale verandering. DOWN TO EARTH verkent zo concreet, praktisch en lokaal hoe we zo de kloof kunnen aanpakken tussen plannen en projecten, tussen weten en doen.

Water en Energietransitie als hefboom voor verandering

Het op concrete verandering gerichte ontwerpend onderzoek naar water- en energietransitie-gerelateerde opgaven dat de IABR de afgelopen jaren uitvoerde in haar eigen IABR–Ateliers en in een aantal samenwerkingsprojecten, vormt de rode draad van DOWN TO EARTH.

Water en energietransitie zijn wereldwijd urgente opgaven, en ook in Nederland hoogst actueel: we hebben in ons land te kampen met droogte én wateroverlast, onze huizen moeten van het gas af en we moeten de fossiele economie zo snel mogelijk van ons afschudden.

Deze infrastructurele opgaven kunnen ons helpen nieuwe manieren te ontwikkelen om de aarde verstandiger te bewonen en haar hulpbronnen verantwoordelijker te gebruiken. Maar het worden ook sociaal maatschappelijke opgaven op het moment dat we ze heel bewust inzetten als hefboom voor bredere, duurzame en maatschappelijk gedragen echt transformatieve verandering.

RECLAIMING THE COMMONS

RECLAIMING THE COMMONS staat op de schouders van de tentoonstelling ENERGIE, VAN WIE? die eind 2020 voortijdig moest sluiten en die focuste op de energietransitie op wijkniveau. Curatoren George Brugmans en Thijs van Spaandonk zetten een volgende stap en zeggen: *geen energietransitie zonder sociaal-maatschappelijke transitie*. Duurzame energie, dat is zon, wind, waterstof, en die zijn van niemand en dus van iedereen. Eeuwen geleden was energie ook van iedereen, een zaak van de *commons* – *wat van ons samen is en waar we samen zorg voor dragen*. Kan dat niet weer? Kunnen we de *commons* opnieuw uitvinden voor de eenentwintigste eeuw?

De tentoonstelling is opgebouwd rond de resultaten van ontwerpend onderzoek van het IABR–Atelier Rotterdam in met name de Rotterdamse wijk Bospolder-Tussendijken (BoTu). We presenteren het LEAP, het Lokaal Energie Actie Plan dat het Atelier onder leiding van *lead designer* Eva Pfannes (OOZE Architects and Urbanists) heeft ontworpen onder andere samen met partners in en bewoners van Bospolder-Tussendijken. Met het LEAP komt een gereedschapskist mee, een *Instrumentarium voor de Wijk*, en een spel, *Veerkrachtig BoTu 2028: Het Gemeenschapsspel*, waarmee door bewoners geoefend kan worden in het samen bouwen aan een sociaal-inclusieve en duurzame wijk.

De IABR gaat ook een tiental bewonersinitiatieven ondersteunen die zelf werk maken van Veerkrachtig BoTu 2028, een initiatief van burgemeester Ahmed Aboutaleb waarvan de IABR een van de vijf trekkers is. Met Robbert de Vrieze als curator IABR@Bospolder-Tussendijken wordt een transitiepraktijk opgezet waarbij de geselecteerde initiatieven het komend jaar aan de slag gaan met het LEAP en de instrumenten die de IABR daarvoor aandraagt. De resultaten komen weer terug in de volgende biennale, SHOCK AND ROLL, eind 2022.

En zo gaat de tentoonstelling dus uiteindelijk ook over de vraag hoe je bijvoorbeeld in Bospolder-Tussendijken, maar ook in die andere 5.000 wijken die in Nederland van het gas af moeten, op het schaalniveau van de wijk de energietransitie kunt inzetten om het vastgelopen democratisch proces te verbeteren met als kernvraag: *transitie, natuurlijk, maar transitie van wie?*

WATERSCHOOL M4H+

Rotterdam is een laaggelegen havenstad in de delta. In tijden van klimaatcrisis moet de stad op acute uitdagingen als bodemdaling, waterveiligheid, extreme neerslag, hitte en droogte reageren. Maar hoe zit het met het watergebruik?

Met WATERSCHOOL M4H+ willen de curatoren Rianne Makkink en Jurgen Bey vooral het bewustzijn van onze enorme water-footprint en wat we daaraan kunnen doen, vergroten. En dat als uitgangspunt nemen voor een alternatieve ‘al-doende-lerende’ gebiedsontwikkeling van wat de IABR in 2018 als de [IABR–Test Site M4H+](#) heeft gelanceerd. Het (bewustzijn van) watergebruik zetten ze in als hefboom voor het verkennen van een *lerend productielandschap* in een gebied waar de gemeente de komende jaren zo’n 3.000 (werk)woningen wil bouwen voor zo’n 6.300 mensen.

WATERSCHOOL M4H+ is een werktentoonstelling in de eigen werkruimte van Studio Makkink & Bey die in beeld brengt hoe een nieuw woon- en werkmilieu in de Rotterdamse stadshaven Merwe-Vierhavens eruit kan zien als er gedacht wordt vanuit een duurzaam gebruik van grondstoffen en hulpbronnen door de toekomstige bewoners van het gebied.

Aanvullend, op buitenlocaties in M4H, verbeelden vijf ruimtelijke installaties hoe hier in de toekomst geleefd en gewerkt kan worden: vijf verschillende verhalen over nieuwe manieren van grondstofgebruik en de impact daarvan op Merwe-Vierhavens..

Door middel van een QR-code heeft de bezoeker toegang tot een webapplicatie waar de pioniers van het gebied worden voorgesteld, zowel de nu reeds actieve makers en ondernemers als de toekomstige bewoners. 3D-tekeningen geven weer hoe de toekomstige woon-werkomgeving eruit zal zien.

Curatoren

De curatoren van RECLAIMING THE COMMONS zijn George Brugmans (hoofdcurator DOWN TO EARTH en bestuurder directeur IABR) en Thijs van Spaandonk (Bright en hoofd Master Stedenbouw bij de Rotterdamse Academie van Bouwkunst).

De curatoren van WATERSCHOOL M4H+ zijn architect-ontwerper Rianne Makkink en ontwerper Jurgen Bey (Studio Makkink & Bey).

Rotterdamse Merwe-Vierhavensgebied als één biennale terrein

RECLAIMING THE COMMONS is van 9 juni tot en met 11 juli 2021 te bezoeken in de Keilezaal, en WATERSCHOOL M4H+ van 9 juni tot en met 30 juli 2021 in de studio van Studio Makkink & Bey, beiden in het Merwe-Vierhavensgebied in Rotterdam.

De tentoonstellingen zijn open van dinsdag tot en met zondag, van 11 tot 17 uur,

Na 11 juli is WATERSCHOOL M4H+ open van dinsdag tot en met vrijdag, van 11 tot 17 uur.

Op maandag zijn wij altijd gesloten.

Uiteraard volgt de IABR de richtlijnen van het RIVM. Er mag een maximumaantal bezoekers tegelijkertijd in een tentoonstelling, en er zijn *time slots* die vooraf gereserveerd moeten worden via iabr.nl.

Met de twee tentoonstellingen en de vijf WATERSCHOOL-installaties in de openbare ruimte vormt het Merwe-Vierhavensgebied als het ware één biennale terrein. De installaties zijn verspreid over het gebied en zonder reserveren tot en met 30 juli 2021 te bezoeken.

Over de IABR

De Internationale Architectuur Biennale Rotterdam (IABR) is een cultuur- en kennisinstelling; haar twee belangrijkste instrumenten zijn de IABR—Ateliers, waarin het onderzoek plaatsvindt, en de biennale zelf, een tweejaarlijkse culturele manifestatie. De IABR richt zich volledig op de toekomst van de stad, waar over een aantal decennia bijna 80% van de wereldbevolking meer dan 90% van onze welvaart zal produceren – en dat moet op een duurzame manier. We kunnen de wereldwijde klimaatcrisis daarom het best helpen oplossen in de stad – daar waar we wonen, werken en leven. Ontwerp speelt hierbij een cruciale rol.

De IABR heeft zich vol overtuiging aangesloten bij de *2030 Agenda for Sustainable Development* van de Verenigde Naties en in al haar activiteiten en onderzoek wordt volop rekening gehouden met de *Sustainable Development Goals*, zodat naar vermogen wordt bijgedragen aan het ontwerpen van sociaal inclusieve en duurzame steden.

Vanaf 2021 is de IABR de enige architectuurinstelling die is opgenomen in de BIS, de landelijke culturele basisinfrastructuur.

Biennale in tijden van pandemie

DOWN TO EARTH, de 9e editie van de Internationale Architectuur Biennale Rotterdam, is een biennale in tijden van pandemie. In plaats van een grootse tentoonstelling met een uitgebreid randprogramma presenteert de IABR een serie tentoonstellingen, activiteiten en programma verspreid over een langere periode van 10 maanden, van september 2020 tot en met juli 2021 en in 2 steden, waarbij de vorm afhankelijk is van de omstandigheden. Stap voor stap presenteert de IABR de resultaten van het eigen ontwerpend onderzoek in de IABR–Ateliers in combinatie met geselecteerde projecten, verschillende activiteiten en een aantal partnertentoonstellingen onder de paraplu van DOWN TO EARTH.

In juli opent de laatste tentoonstelling van deze biennale editie, THE HIGH GROUND in de Biesboschhal in Dordrecht. Een tentoonstelling die de IABR samen met stad Dordrecht in het kader van de herdenking van de St. Elisabethsvloed (1421) organiseert en die de resultaten presenteert van het IABR–Atelier Dordrecht, over waterveiligheid als hefboom voor duurzame gebiedsontwikkeling.

Kijk voor alle tentoonstellingen en programma op www.iabr.nl

NOOT VOOR DE REDACTIE

Voor meer informatie en/of beeldmateriaal kunt u contact met ons opnemen via pers@iabr.nl of +31(0)10-206 00 33

iabr.nl | Twitter: @IABR | Instagram: @iabr_downtoearth

Internationale Architectuur Biennale Rotterdam
Keilestraat 9 K1
3029 BP Rotterdam